

Lenferink - Observaties en gedachten

- 1) Er is geen overeenstemming over de essentie van het vraagstuk, zelfs niet geheel over de vraag of er wel een probleem is. Dat is op zich een lastige situatie nu de gemeenteraad heeft besloten dat het fractievoorzittersoverleg de taak krijgt een concreet actieplan op te stellen om de gewenste bestuurscultuur voor wat betreft het onderdeel gemeenteraad te bewerkstelligen. Als iedereen of tenminste een grote meerderheid het eens is met de afgesproken maatregelen hoeft dat overigens geen blokkade te vormen.
 - 2) De meesten zijn wel ongelukkig met de situatie en zijn van mening dat er iets verbeterd moet worden. Wat dan? Daarover bestaat geen volledige helderheid.
 - 3) Houding en gedrag lijkt een belangrijke factor, persoonlijke tegenstellingen, sympathieën of antipathieën spelen zeker een rol. Dat is al lange tijd het geval. Ook oud-burgemeester Aptroot wees er op in zijn brief aan de gemeenteraad van 22 maart 2018. Er lijkt veel oud zeer te zijn, sommige herinneringen daarover gaan al bijna 20 jaar terug in de tijd en liggen grotendeels op de lijn VVD-lokale partijen. Het onderlinge vertrouwen is navenant niet heel groot, sterker nog, er is hier en daar zelfs sprake van achterdocht en wantrouwen. Sommigen voelen zich niet altijd prettig in de gemeenteraad. Er bestaat behoefte weer tot 'normale verhoudingen' te komen. Verwijten aan anderen 'geen echte Wassenaarders' te zijn helpen ook niet. Het is ook disrespectvol naar de kiezers van degenen die als zodanig worden betiteld.
 - 4) De invloed van de Wassenaarse Krant (en ten dele ook de social media) op het debat en de sfeer in de raad lijkt groot te zijn.
 - 5) Het verschil in gehanteerde stijlen van optreden is groot. Daarover bestaat ook irritatie. Dit is echter een gegeven waarmee omgegaan moet kunnen worden.
 - 6) De gemeente Wassenaar heeft een gedragscode, maar die wordt nauwelijks aangehaald of anderszins gebruikt.
 - 7) In de politieke circuits, soms zelfs in vergaderingen wordt (meestal negatief) over ambtenaren gesproken. Natuurlijk mag de omvang en de kwaliteit van de ambtelijke organisatie in algemene zin onderwerp van gesprek zijn in de gemeenteraad, maar bij concrete stukken is dat 'not done'. Raadsleden praten met Collegeleden. Ambtenaren kunnen zich niet verdedigen in de raad.
 - 8) Iedereen zit in de gemeenteraad voor de inhoud (en zegt dat ook), toch is er veel gedoe over de orde, de vorm. De vergaderingen duren te lang. Vermoeidheid draagt ook niet bij. Soms wordt in de raad de commissievergadering nog eens overgedaan. De positie van de voorzitter wordt onvoldoende gerespecteerd.
 - 9) De scheiding tussen coalitie en oppositie lijkt vrij sterk. De stemverhouding is regelmatig 11-10. Als de oppositie kritisch is, het het voor de coalitie van belang de gelederen gesloten te houden en de voorstellen 'door de raad' te krijgen. Daardoor lijkt de focus meer op elkaar te liggen dan op de inhoud van de voorstellen. De onderlinge gunfactor lijkt ook niet heel groot.
 - 10) Door het grote aantal moties vreemd aan de orde van de dag en op het laatst ingediende moties, wordt de reguliere werkwijze ondergeschikt gemaakt aan het 'iets binnen halen' en worden anderen leden van de raad onvoldoende in staat gesteld zich goed voor te bereiden. De reguliere werkwijze biedt meer dan voldoende handvatten om van alles aan de orde te stellen. Het focussen op korte termijn-succesjes doet afbreuk aan de hoofdtaken van de gemeenteraad.
 - 11) De zelfstandigheid van Wassenaar wordt door vrijwel iedereen als een belangrijk doel gezien, maar de relatie met de bestuurscultuur en de bestuurskracht wordt weinig gelegd.
- A) De politiek is een methode om op vreedzame wijze met onderlinge meningsverschillen om te gaan en tot besluiten te komen. Die verschillen mogen er zijn, moeten er zelfs zijn, maar ze hoeven niet te leiden tot persoonlijke tegenstellingen.
- B) Werk met elkaar aan betere onderlinge verhoudingen. Spreek over het oude zeer en geef het een plaats, eventueel onder begeleiding van een derde. Inhoudelijke verschillen mogen er zijn, dat is de essentie van de (in dit geval lokale) politiek. In het debat mag het er fel aan toegegaan, maar voor de onderlinge verstandhoudingen is het verstandig op de inhoud te focussen, het niet persoonlijk te maken en het taalgebruik te matigen. Burgers houden over het algemeen niet van gebekvecht en de Wassenaarders zijn hierin niet anders dan anderen. 'Gedoe' gaat

ten koste van het gezag van de gemeenteraad. Kijk ook hoe je als fractievoorzitters de overige leden van de gemeenteraad en de burgerraadsleden hierbij wil betrekken.

- C) Bespreek met elkaar of je afspraken wilt maken over uitingen elders (krant, social media), in verband met de onderlinge relaties.
- D) Geef ruimte voor het inhoudelijk debat, maar voer dat debat op de juiste momenten zodat iedereen goed voorbereid kan zijn.
 - 1. Beperk je in de commissies en raad tot de politieke discussies en zorg ervoor dat de discussies geen vraag-antwoord spel worden van raadsleden-wethouders. Laat technische vragen vóór de vergaderingen stellen en beantwoorden. Focus op wat je inhoudelijk wil bereiken: “wat wil ik anders, wat wil ik dat er gebeurt”, alleen maar iets vinden leidt niet direct ergens toe. Bewaak ook dat het niet teveel over details gaat, de raad is er voor de kaderstelling, het vaststellen van het beleid, niet voor de individuele gevallen. De gemeenteraad heeft vele instrumenten om zich van te bedienen. Denk goed na welke instrumenten wanneer kunnen worden ingezet, dat kan helpen de inhoud centraal te stellen. Wellicht dat een debattraining hierbij dienstig kan zijn.
 - 2. Overweeg spreekijdverdeling in te voeren.
 - 3. Stimuleer dat er inhoudelijke discussies plaatsvinden en ga discussies niet uit de weg. (Overweeg als coalitie ook niet een interpellatie tegen te houden. Het is gebruik in ons land dat interpellaties worden toegestaan. Als er inhoudelijk niets aan de hand is, is er ook geen reden een interpellatie niet toe te staan, is dat wel het geval, is het helemaal goed dat die plaatsvindt). Interrupties dienen om een debat op een specifiek punt wat aan te scherpen. Als het nodig is zou dat tot een aantal herhaalvragen kunnen leiden, maar de voorzitter moet er wel voor zorgen dat het niet uit de hand gaat lopen. Het kan dat er geen bevredigend antwoord komt, dan kan dat geconstateerd worden. Dan heeft het ook geen zin door te gaan.
 - 4. Gebruik de lijst van ingekomen stukken niet om direct inhoudelijke vragen te stellen of te beantwoorden, maar doe de discussie (het liefst voorbereid door een voorstel van behandeling) in de eerstvolgende commissie.
 - 5. Mensen en partijen mogen van mening veranderen, sterker nog, dat is juist gezond in een normaal debat, dan kun je met elkaar verder komen. Het vraagt natuurlijk wel een nadere uitleg en uiteraard kan dat politiek worden gebruikt door anderen.
- E) Houd de gedragscode in ere en bespreek die periodiek. Als er iets speelt dat daar een relatie mee heeft, is het goed daar als individueel raadslid op te acteren. De burgemeester heeft in Nederland de wettelijke taak de integriteit binnen de gemeente te bevorderen. Het is dan ook verstandig als er een casus speelt, deze eerst met de burgemeester te bespreken en niet a priori in de openbaarheid. Rond integriteit kan iemand immers snel beschadigd raken.
- F) Respecteer de positie van de voorzitter. De burgemeester is op grond van de wet de voorzitter van de gemeenteraad. Accepteer dat hij, wanneer iets niet als zodanig in het reglement van orde is vastgelegd, de orde bepaalt. Als een raadslid het met een keuze van de burgemeester niet eens is, kan hij/zij natuurlijk het oordeel van de gemeenteraad vragen.

HL161123